

Bijzondere vogel

Maricée Ten Bosch & Virry Schaafsma

Het is woensdagavond 13 mei en wij zijn te gast bij Piet en Marie Glas. Eerst mogen wij de schitterende tuin bewonderen. Een Braamsluiper zingt. In de oude appelboom broeden Spreeuwen en Koolmezen. Gierzwaluwen scheren boven ons. Ze broeden bij de buren. Nu maar hopen dat ze snel de nieuwe nestkasten van de familie Glas weten te vinden.

Binnen zitten wij aan de tafel, met koffie, thee en stroopwafels. Het gesprek gaat over de Elbe en de excursie met Hemelvaart. Piet en Marie komen er al voor de zevende keer en plakken er nog een weekje aan vast. Kaarten komen te voorschijn en met liefde wordt er verteld over de prachtige omgeving, de fietstochten, Wielewalen, Kraanvogels en Nachtegalen.

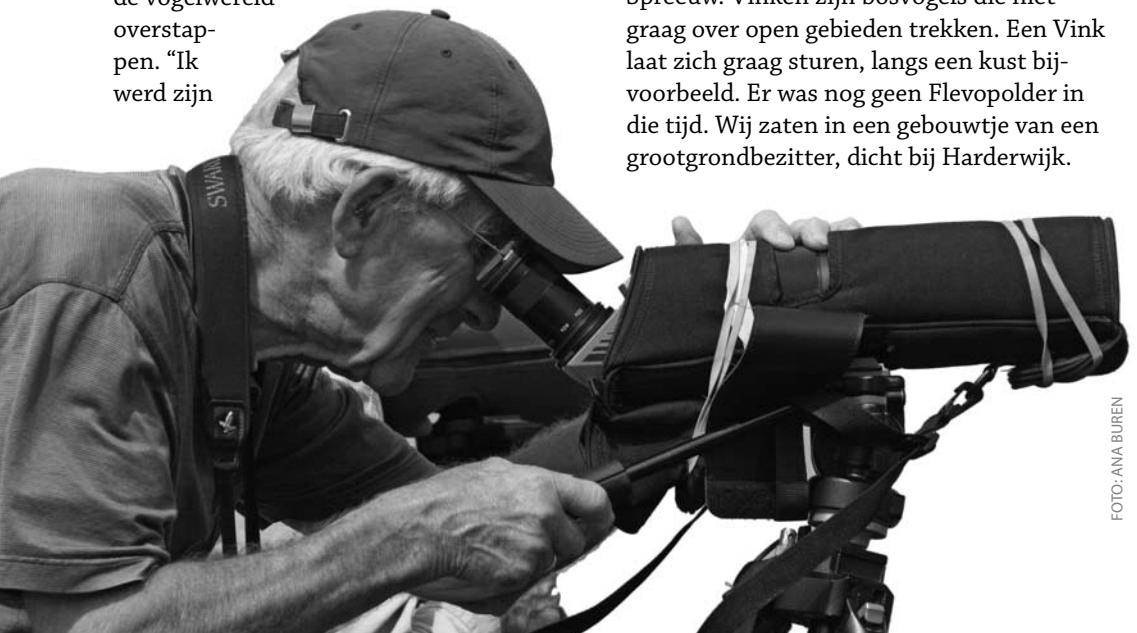
Hoe is de passie voor vogels begonnen?

De belangstelling van Piet Glas voor de natuur ontstond al in zijn kindertijd op Oost-Java. In 1936 kwam hij naar Nederland. Na de HBS in Groningen studeerde hij biologie. Zijn lector, Luuk Tinbergen (ornitholoog), deed Piet Glas van de plantenwereld naar de vogelwereld overstappen. "Ik werd zijn

assistent en wij deden onderzoek naar de mezen in een dennenbos op de Veluwe, op het landgoed Hulshorst. De vraag was of er een regulerende invloed uitging van vogels op bijvoorbeeld plaagomstandigheden. We inventariseerden op geluiden, net zoals nu nog steeds gebeurt. Ik heb toen de geluiden geleerd. Dat ging vrij vlug hoor."

Bestond er in die tijd al een methode om te inventariseren?

"Tinbergen had zelf een karteringsmethode bedacht, SOVON bestond nog niet. Op die manier kon je vlot, op de fiets, een aantal gebieden inventariseren. Later ontwikkelde hij trekampen. Wij deden ook onderzoek naar het trekgedrag van de Vink en de Spreeuw. Vinken zijn bosvogels die niet graag over open gebieden trekken. Een Vink laat zich graag sturen, langs een kust bijvoorbeeld. Er was nog geen Flevopolder in die tijd. Wij zaten in een gebouwtje van een grootgrondbezitter, dicht bij Harderwijk.

Daar maten wij de trek en keken of en onder welke omstandigheden de vogels zich lieten afleiden van hun voorkeursrichting. Dat was een hele mooie tijd. Over de trek was nog weinig bekend.”

Na zijn studie deed Piet Glas vijf jaar onderzoek naar Patrijzen en Fazanten in Arnhem. Daarna kwam hij terecht op het Laboratorium voor Anatomie en Embryologie in Groningen.

“Ineens kwam ik tussen vier muren te zitten, met microscoopwerk. In die tijd hebben een paar mensen van het laboratorium en van Avifauna de Dollard voor hun rekening genomen. Dat was een heel vruchtbare periode.

Op een gegeven moment bestond er een plan om een buitendijks kanaal aan te leggen. Alles voor de werkgelegenheid en de industrie. De CPN was hier natuurlijk vóór, die begreep helemaal niks van Kluten.”

De werkgroep Dollard werd opgericht. Het initiatief kwam van de Vereniging tot Behoud van de Waddenzee. Er zaten biologen, economen, en planologen in de werkgroep, evenals mensen met politieke ervaring. “Het Groninger Landschap zag die inpoldering destijds eigenlijk wel zitten. Ik heb in een vergadering nogal geopponereerd dat zij haar oren te veel naar de economie liet hangen en te weinig naar de natuurbescherming. Nou, dat viel als een blok ijs binnen dat gezelschap.”

In het laatste kabinet Den Uyl (1975) is met een nipte meerderheid tegen het plan gestemd en kon de Dollard als natuurgebied worden ingericht, iets waar velen nog altijd de vruchten van plukken.

“Wij konden voor een aantal vogels namelijk aantonen dat het gebied van internationale betekenis was. Dit was dacht ik de eerste werkgroep, die op grond van dergelijke natuurhistorische gegevens een gebied veilig kon stellen. Daar zijn we met z’n allen eigenlijk nog altijd een beetje trots op.” Vanaf het midden van de jaren zestig is er samengewerkt met de Duitse kant. Tot op de dag van vandaag wordt in de Dollard geteld.

“Zo langzamerhand is het een lange serie

geworden en dat is natuurlijk heel erg de moeite waard. Zelf heb ik jarenlang rapportjes geschreven.”

In 1992 had Piet Glas maar liefst 240 Nederlandse en 200 Duitse telverslagen onder zijn beheer.

Was u direct betrokken bij de oprichting van Avifauna Groningen?

“Ja. Een van de doelstellingen was om een avifauna te maken van de provincie. Niet zo heel lang na de oprichting werd er een redactiecommissie gevormd, die bestond uit Jan Hulscher, Egbert Boekema en mijzelf.” Jaren van noeste arbeid volgden.

“Jan Hulscher maakte een schema voor het kiezen van biotopen die een bepaalde eenheid vormden in de provincie, zoals een weidegebied op de klei, een weidegebied op het veen, een akkerbouwgebied, een bosgebied enzovoort. Mensen konden zich aanmelden om in die gebieden gegevens te gaan verzamelen. Daar hadden we lijsten voor. Bovendien werd er naar gegevens uit opschrijfboekjes gevraagd. Dat werd allemaal genoteerd.” Maar toen kwam SOVON om de hoek kijken, die een avifauna van heel Nederland wilde maken. Daarop schakelde Avifauna over naar het systeem van SOVON. “Wij hebben toen aan twee kanten gewerkt: aan de eerste Nederlandse broedvogelatlas en aan ons eigen boek *Vogels van Groningen*. Zo is dat zo’n beetje gegaan. Ik heb toen uiteraard gekeken naar de Dollarpolders en de omgeving van Midwolda, waar een van de laatste ruilverkavelingen werd doorgevoerd. Het was een intensieve tijd. Een groot aantal leden schreef stukjes over een bepaalde vogel. Aan ons was het om daar een bepaalde vorm aan te geven.” Dit resulteerde in 1983 in het fraai uitgegeven en gedegen werk *Vogels van Groningen* (Boekema et al. 1983).

Piet Glas gaat in de serre op zoek naar het boek. Het duurt even voor hij het in de uitgebreide boekenkasten kan vinden. Onder gemompel van “Waar staat dat ding eigenlijk?”, duikt hij twee exemplaren op: één is gesigneerd door de toenmalige gedeputeerde, het andere boek komt uit de

nalatenschap van zijn vader. Al bladerend vindt hij zijn eigen stukje over de Vink en herleest het staande voor de boekenkast. Terug aan de tafel slaat hij het overzicht van medewerkers op. Hardop noemt hij elke naam en weet over bijna iedereen iets te vertellen. Langzaam verzinkt hij in herinneringen. Ons rest niets anders dan geduldig te wachten tot hij ten slotte de laatste naam gelezen heeft.

Wij leggen hem het jubileumnummer van *De Grauwe Gors* van november 1993 voor, waarvoor hij de inleiding 'Een terugblik op vijftiengintig jaar Avifauna Groningen' schreef.

"Hé, ja, ik herinner mij dat ik dit geschreven heb aan de hand van de jaarverslagen. Jaarverslagen zijn toch belangrijk, hoor. Ik bewaar ze altijd om dingen in na te kunnen zoeken. Ik heb ook alle *Grauwe Gorzen* nog."

Wat was voor u de mooiste tijd in al die jaren bij Avifauna?

"Dat was toch wel met de Dollardwerkgroep, je werkte aan iets fundamenteels. En het onderzoek in het Glimmerbos, waar ik aan mee heb gewerkt en dat zich uitstrekt over 20 jaar (zie Glas & De Vries 2009)."

Wij bemerken bij Piet Glas een nog altijd grote betrokkenheid en strijdlust, als

ook de hoop enige invloed uit te kunnen oefenen. Zo heeft hij onlangs een enorme Amerikaanse eik van de kapwoede van de gemeente Haren weten te redden.

"Moet die boom weg? Nee, die moet niet weg! Bezwaarschrift indienen? Ja, schrijf jij het maar, zei de buurvrouw. Dat gaat dan zo."

U brengt toch weer een heleboel aan het rollen op die manier.

"Je moet binnen zo'n vereniging een bijdrage leveren, vind ik. Zoals ook diverse werkgroepen binnen Avifauna doen, vooral die van het akkerbeheer en de zorg om de akkervogels. Dat is heel belangrijk."

Wat is op dit moment uw favoriete plek om te vogelen?

"Ik zit meestal hier, in de tuin, je hoort hier vrij veel. De Oosterpolder is een leuk gebied en makkelijk te bereiken. Haviken broeden er, Buizerds zie je veel. Ik heb dit voorjaar heel mooi baltsgedrag van de Buizerd gezien. Ik mag graag een poosje naar een beest zitten te kijken, wat gebeurt er nou eigenlijk, waar zit ie, en waarom maakt ie nou zoveel lawaai?"

Allerlei bijzonderheden najagen is niets voor Piet Glas. Begaan als hij is met de na-

tuur, zegt hij het jammer te vinden dat er vaak zoveel auto's rijden waar dan maar één persoon in zit.

Een laatste vraagje: welke vogel zou u willen zijn?

Even lijkt hij niet zo goed raad te weten met deze vraag, hij lacht wat en aarzelt met het geven van een antwoord. Maar dan komt het toch nog: "Een Nachtegaal, ja ... een gewone Nachtegaal ... geen Noordse."

Met dank aan Piet en Marie Glas, C. van Selm (voor het uitlenen van de dictafoon), Ana Buren, Guido Meeuwissen, Eva Wolters en Jouke Prop voor hun hulp.

Literatuur

Balten, B., B. de Bruin, J.B. Hulscher & B. Koks (red.) 1993. *Avifauna Groningen 1968-1993, Jubileumnummer De Grauwe Gors* 21 (3/4).

Boekema, E.J., P. Glas en J.B. Hulscher 1983. *De vogels van de provincie Groningen. Groningen.*

Glas, P. & Y. de Vries 2009. *Resultaten van twintig jaar broedvogels van een landgoed inventariseren. De Grauwe Gors* 37: 34-39.

Voous, K.H. 1995. *In de ban van vogels. Utrecht.*

Aankondiging

SOVON Landelijke Dag 2009

Zaterdag 28 november in de Vereniging te Nijmegen

De Landelijke Dag van SOVON Vogelonderzoek Nederland vindt dit jaar plaats op zaterdag 28 november in Concertgebouw de Vereniging te Nijmegen (vijf minuten lopen van het station). De organisatie is weer in handen van SOVON Vogelonderzoek Nederland in samenwerking met Vogelbescherming en de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU).

De dag is gratis toegankelijk en bedoeld voor alle vogelaars van Nederland en voor iedereen met een hart voor vogels en natuur in het algemeen. Er is een uitgebreide info- en boekenmarkt en er zijn lezingen van gerenommeerde vogelonderzoekers.

Het jeugdprogramma voor jonge vogelaars vanaf acht jaar, met een excursie door de prachtige Ooijpolder, wordt weer georganiseerd door de WILDzoekers. Ook hier is de

deelname gratis, maar inschrijving vooraf is noodzakelijk.

Naast de SOVON-lezingen is er een parallelprogramma in de bovenzaal. Dit programma is op dit moment nog niet bekend, maar staat in het teken van het tienjarig bestaan van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Houdt u de SOVON-website (www.sovon.nl) in de gaten voor het definitieve programma!

Vrijwilligers en andere relaties van SOVON krijgen het uitgebreide programma thuisgestuurd.